

Sygn. akt XVII Ka 1271/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym – Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jerzy Andrzejewski (spr.)

Sędziowie: SSO Alina Siatecka

SSO Sławomir Olejnik

Protokolant: st. prot. sąd. Magdalena Mizgalska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Bogusława Tupaja

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2017 r.

sprawy **R. M. (1)**

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 27 lipca 2017 r. wydanego w sprawie sygn. akt II K 139/17

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. R. G. kwotę 147,60 zł w tym VAT tytułem wynagrodzenia za obronę skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym,
3. zwalnia skazanego od kosztów za postępowanie odwoławcze.

Alina Siatecka Jerzy Andrzejewski Sławomir Olejnik

UZASADNIENIE

R. M. (1) został skazany prawomocnymi wyrokami:

- Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 28 czerwca 2012 r., sygn. akt II K 238/12,
- Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 29 listopada 2012 r., sygn. akt II K 599/12,
- Sądu Rejonowego w Kościanie, Wydział Zamiejscowy w Śremie, z dnia 13 grudnia 2013 r., sygn. akt VII K 883/13,
- Sądu Rejonowego w Kościanie, Wydział Zamiejscowy w Śremie, z dnia 29 października 2014 r., sygn. akt VII K 269/14,

oraz Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 9 listopada 2015 r., sygn. akt II K 527/15.

Wyrokiem łącznym z dnia 27 lipca 2017 r., wydanym w sprawie sygn. akt II K 139/17, Sąd Rejonowy w Śremie - na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. i art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. - połączył kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu wyrokami wskazanymi w pkt III i IV części wstępnej wyroku łącznego (tj. wyrokami

Sądu Rejonowego w Kościanie, Wydział Zamiejscowy w Śremie: z dnia 13 grudnia 2013 r. - sygn. akt VII K 883/13 oraz z dnia 29 października 2014 r. - sygn. akt VII K 269/14) i wymierzył mu karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, orzekając jednocześnie, że w pozostałym zakresie wskazane wyroki podlegają osobnemu wykonaniu. Na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności Sąd Rejonowy zaliczył skazanemu okres wykonywania kary pozbawienia wolności w sprawie VII K 883/13 w okresie od 27 września 2016 r. do 4 maja 2017 r. oraz na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie co do objęcia wyrokiem łącznym kar orzeczonych w sprawach wskazanych w pkt I-II i V wyroku łącznego.

Przedmiotowy wyrok łączny zaskarżył obrońca R. M. (1) w części dotyczącej orzeczenia o karze. Apelujący zarzucił wyrokowi Sądu Rejonowego - na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. oraz art 438 k.p.k. - rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec skazanego w.w. orzeczeniem kary łącznej 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności poprzez niezastosowanie przy jej wymierzeniu zasady pełnej absorpcji, w sytuacji gdy ujawnione okoliczności, tj. warunki i właściwości osobiste skazanego oraz jego zachowanie podczas wykonywania kary, przemawiają za zastosowaniem wskazanej zasady i w konsekwencji orzeczeniem wobec skazanego kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności.

Mając na uwadze powyższe zarzut apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zastosowanie w niniejszej sprawie zasady pełnej absorpcji i obniżenie orzeczonej w pkt 1 wyroku kary łącznej 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności do kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego rozstrzygnięcia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania. Skarżący wniósł także o zwolnienie skazanego z obowiązku poniesienia kosztów postępowania odwoławczego oraz obciążenie nimi Skarbu Państwa i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz ustanowionego obrońcy kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych, podwyższonych o kwotę podatku od towarów i usług, które nie zostały opłacone przez skazanego nawet w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy jednak podkreślić, iż kształtując wyrok łączny Sąd Rejonowy w Śremie prawidłowo zastosował przepisy kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego dotyczące tej materii, pozostając w zgodzie z powszechnie akceptowanym orzecznictwem. W myśl art. 569 §1 k.p.k. wyrok łączny wydaje się bowiem wówczas, gdy zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów. Warunki te określa zaś art. 85 k.k. Zgodnie z nim sąd orzeka karę łączną jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregokolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu. Jednym z podstawowych warunków umożliwiających wydanie wyroku łącznego jest zatem istnienie określonego układu czasowego, pozwalającego na przyjęcie, że dwa lub więcej przestępstw do tego momentu pozostają w zbiegu.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy zasadnie uznał zatem, iż określone treścią art. 85 k.k. warunki umożliwiające wydanie wobec skazanego wyroku łącznego zaistniały w odniesieniu do opisanych wyżej wyroków. Podkreślić należy, że słusznie przyjęto za podstawę rozstrzygnięcia przepisy obowiązujące przed dniem 1 lipca 2015 roku albowiem tylko w oparciu o nie możliwe było połączenie obu wskazanych kar gdyż kara orzeczona w sprawie sygn. akt: VII K 883/13 w dniu wyrokowania została już w całości wykonana, więc nie podlegałaby łączeniu na nowych zasadach.

Warto w tym miejscu podkreślić, iż skarżący we wniesionym środku odwoławczym nie kwestionował w żaden sposób prawidłowości wydanego wyroku łącznego w zakresie wyroków spełniających opisane wyżej warunki do jego wydania i kar podlegających łączeniu. Apelacja ograniczała się do zarzutu wymierzenia skazanemu „zbyt surowej” kary łącznej, z pominięciem zasady pełnej absorpcji. Z tak sformułowanym zarzutem nie sposób jednak się zgodzić.

Sąd Rejonowy określił bowiem wymiar kar łącznych w odniesieniu do orzeczeń spełniających warunki do ich połączenia w sposób zasługujący na pełną akceptację, biorąc pod uwagę wszystkie istotne okoliczności determinujące

wymiar kary łącznej, nadając stosowne znaczenie poszczególnym z nich. Sąd uwzględnił okoliczności zarówno o korzystnym, jak i o niekorzystnym znaczeniu dla skazanego, a swoje rozważania w tym zakresie właściwie i wyczerpująco uzasadnił.

Podkreślić należy, iż gdy chodzi o karę łączną to o jej ukształtowaniu decydują nie tyle ogólne dyrektywy wymiaru kary (te bowiem zostały już wzięte pod uwagę w toku aktu wymiaru poszczególnych kar jednostkowych; w doktrynie wskazuje się jednak, że tylko przy ich uwzględnieniu można prawidłowo określić przesłanki właściwego orzeczenia co do kary łącznej /por. T. Grzegorzczak „Kodeks postępowania karnego – komentarz” Zakamycze 1998, s. 1126/), co zwartość czasowa poszczególnych przestępstw (albo jej brak), ich podobieństwo rodzajowe (albo różnice w tym zakresie), ścisły związek podmiotowy (albo też odległy lub brak takiego związku), jak również okoliczności, które zaistniały już po wydaniu poszczególnych wyroków, które mogą przemawiać za bardziej lub mniej korzystnym ukształtowaniem kary łącznej. Poza tym na wymiar kary łącznej (jej miejsce pomiędzy granicami wyznaczonymi przez zasadę absorpcji i zasadę kumulacji) ma wpływ ilość kar podlegających łączeniu. Kara łączna nie może bowiem prowadzić do faktycznej, bezpodstawnej, nieuzasadnionej „bezkarności” za większość czynów obejmowanych wyrokiem łącznym.

Kształtując wymiar kary łącznej Sąd pierwszej instancji miał zatem - w ocenie Sądu Odwoławczego - pełne podstawy aby zastosować konstrukcję opartą na zasadzie asperacji. Łączeniu wyrokiem łącznym podlegały bowiem kary orzeczone wobec R. M. (1) dwoma wyrokami skazującymi, czyny te popełnione zostały w przeciągu ponad dwóch miesięcy i dotyczyły zachowań identycznie kwalifikowanych prawnie.

Do skorzystania z zasady absorpcji mógł skłaniać więc jedynie fakt, iż przypisane skazanemu czyny godziły w zbieżne dobra prawne oraz fakt, iż istnieje częściowy związek czasowy pomiędzy przedmiotowymi przestępstwami. Zauważyć jednak należy, iż zasada absorpcji przy wymiarze kary łącznej winna być stosowana jedynie w szczególnych przypadkach. Zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie podkreśla się, że kara łączna jest swego rodzaju podsumowaniem przestępczej działalności sprawcy w okresie czasu objętym skazaniem. Na ogół nie ma powodu, by orzekać karę łączną w dolnych granicach, tj. w wysokości najsurowszej ze zbiegających się kar. Popełnienie więcej niż jednego przestępstwa powinno raczej skłaniać do odstąpienia od absorpcji kar, niż za nią przemawiać. Wymierzenie takiej kary prowadziłoby bowiem do premiowania sprawcy popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, zatem prowadziłoby do praktycznej bezkarności innych zachowań zabronionych.

Podkreślić przy tym należy, że nie były to jedyne skazania R. M., zaś po dokonaniu przestępstw, za które orzeczone kary podlegały łączeniu w niniejszej sprawie, dopuścił się on kolejnego przestępstwa.

Jednocześnie skarżący w wywiedzionym przez siebie środku odwoławczym nie przedstawił w ocenie Sądu żadnych przekonujących argumentów mogących prowadzić do uznania, iż powyższa zasada w sposób nieuzasadniony nie znalazła zastosowania w niniejszym postępowaniu.

Słusznie przy tym zauważył Sąd Rejonowy, iż opinia o skazanym również nie skłania do wymierzenia mu kary łącznej z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji. Zauważyć bowiem należy, iż skazany w warunkach izolacji penitencjarnej zachowuje się poprawnie, jednakowoż nie prezentuje żadnej wyróżniającej postawy, nie był on także nagradzany regulaminowo. O ile zatem docenić należy fakt, iż skazany w zakładzie karnym co do zasady funkcjonuje poprawnie, okoliczność ta sama w sobie nie mogła jednak stanowić podstawy do wymierzenia kary z zastosowaniem zasady absorpcji. Nadmienić jednocześnie należy, iż prawidłowe funkcjonowanie skazanego w zakładzie karnym winno być normą, nie zaś wyjątkiem zasługującym na wyjątkowe – w kontekście powyższych okoliczności – potraktowanie. Poza tym – jak to wyżej wskazano – zachowanie skazanego po wydaniu wyroków podlegających łączeniu stanowi zaledwie jedną z kilku okoliczności decydujących o wymiarze kary łącznej.

Nie sposób także - wbrew stanowisku skarżącego - przyjąć, iż Sąd I instancji nie wziął okoliczności poprawnej opinii zakładu karnego o skazanym pod uwagę przy ustalaniu wysokości wymierzonej mu kary łącznej, jeżeli weźmiemy pod

uwagę, iż R. M. (1) skazany został wyrokiem łącznym na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, w przypadku, w którym górna granica możliwej do orzeczenia przez tenże Sąd kary wynosiła 1 rok i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Powyższe okoliczności w sposób jednoznaczny przesądzały o niemożności ukształtowania kary łącznej na zasadzie absorpcji, lecz z zastosowaniem zasady asperacji.

Zdaniem Sądu drugiej instancji wymierzona skazanemu kara łączna 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności nie jest w żadnej mierze, a tym bardziej rażąco i niewspółmiernie, surowa w związku z czym Sąd odwoławczy nie miałby nawet merytorycznej ani formalnej podstawy do jej złagodzenia, gdyby nawet uznał konieczność zastosowania pełnej absorpcji – co jednak nie miało miejsca.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając zarazem wniesioną apelację za oczywiście bezzasadną, albowiem nie formułowała one żadnych uzasadnionych zarzutów względem skarżonego wyroku, zaś postulowała wydanie orzeczenia niezgodnego z dyrektywami wymiaru kary łącznej.

Na podstawie § 14 ust. 5 w zw. z § 2 ust. 3 i § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 z późn. zm.) Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. R. G. kwotę 147,60 zł tytułem kosztów nieopłaconej obrony udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym w sprawie o wydanie wyroku łącznego.

Uwzględniając brak możliwości zarobkowych i majątkowych skazanego, spotęgowany faktem pozbawienia go wolności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił R. M. (1) od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Alina Siatecka Jerzy Andrzejewski Sławomir Olejnik